

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm V. De cætero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

cialem consensum habeant; excepto quod donare nequeant, sicuti traditur in cit. l. Procurator cui, iun. rubr. & Gl. & videri potest Gl. in c. petitio, 9. ver. generales, ibid. Abb. de procurat.

CAPITVLVM IV.

Constitutus.

PARAPHRASIS.

Inter Gasparem & Alexandrum Clericos controuersia erat super quadam Capella, quam ipsi per transactionem, fide inuicem data, finierunt. Sed cum Alexander transactione stare nollet, ad Pontificem causa deuenit, qui respondit; Huiusmodi transactionem continere speciem simoniae; quare eam in irritum reuocata, controuersiam inter dictos clericos secundum iura dirimendam esse.

SUMMARIUM.

Transactio proprie dicta super beneficio, seu iure beneficiati, si propria auctoritate fiat, tanquam Simoniaca damnatur.

NOTANDVM Vn. Transactio super beneficio, seu iure beneficiati, si propria auctoritate fiat, tanquam simoniaca damnatur, vt hic, & in c. super eo, 7. hoc tit. & dixi lib. 4. tr. 10. c. vlt. n. 57. Intelligitur autem hoc, si sit proprie dicta transactio super causa beneficiati dubia. Sin autem beneficii alicuius possessor liquidum in eo ius habeat, atque iniusto petitori pecuniam v. g. offerat, vt a vexatione desistat. simoniacus cenferi non potest: cum pecuniam non det pro iure beneficii acquirendo, aut stabiliendo, sed pro iniuria, seu vexatione redimenda, vt dixi cit. c. vlt. n. 22. Caeterum in externo foro praesumptio erit contra eum, qui ita transigit, vt proinde consultum non sit, tales pactiones inire, nisi notorium sit, quod alter iniuste vexare intendat.

Porro, vtrum Iudicis seu Superioris au-

thoritae transactio super lite beneficiati fieri possit, dicitur hoc tit. c. super eo, 7. & dixi cit. c. vlt. n. 58. Denique dixi: Transactionem, tanquam simoniacam damnari; quia interdum non committitur simonia ex rei natura; sed solum ex Ecclesiastico iure, quo omnes pactiones circa beneficia, si propria auctoritate fiant, damnantur, tanquam simoniae speciem gerant. Verum eiusmodi non esse proprie peccata simoniae, tanquam probabilius docui in cit. c. vlt. n. 66. Quare aliqui existimant, nominatim Abb. hic, n. 3, non eisdem poenis subiectam esse simoniam, quibus alia proprie dicta simoniae peccata subiecta sunt: licet contrarium sentiat Gl. hic ver. audiat, & alij, quos secutus sum cit. n. 66. dicto 2. & sumitur ex c. cum olim, 7. de rerum permutat.

CAPITVLVM V.

De caetero.

PARAPHRASIS.

Cum duo Parochi Titius & Caius, super iure cuiusdam Capellae controuersiam haberent, Titius impetratis literis Apostolicis ad Iudicem delegatum, coram eo transactionem fecit cum aduersario, absque diocesani consensu: quaeritur, an ea rata esse debeat. Respondet Alexander III. Si alioquin iuri contraria non sit, ab Episcopo improbari non posse; dummodo transactio ita fiat, vt qui in capella antea institutus erat, v. g. Titius, ius suum beneficiale retineat. Caeterum, si alteri Parochiae, cui aduersarius Caius praestit, absque Episcopali auctoritate census ex capella illa soluendus sit, is vitam Titij excedere non debet. Ita Hostiensis apud Imolam hic, col. 1.

SUMMARIUM.

1. *Litigans super beneficio coram Iudice a Papa delegato transigere potest, etiam absque consensu Ordinarij, sine quo rati-*
men

men beneficiatus cedere beneficio non posset; quamuis ad præstandum consensum ille cogi posset à delegato; si renuntiationem factam causâ concordia irrationabiliter acceptare nolit.

2. Per transactionem litis finienda causâ institutam auctoritate iudicis delegati, onus pensionis imponi potest non beneficio, sed parti transigenti ad certos annos, vel tempus vite ipsius.

3. Secundum Curia Romanæ praxin Episcopi hodie non licet (olim videtur licuisse) pensiones, præsertim in perpetuum beneficiis imponere.

NOTANDUM I. Litigans super beneficio coram Iudice delegato à Papa transigere potest, etiam non interveniente consensu Ordinarij. Si tamen beneficiatus beneficio cedere velit, id sine assensu Episcopi collatoris fieri non debet, iuxta c. admonet, 4. de renunt. & notat Abb. hic, n. 1.

Quod si is absque causa rationabili abnueret acceptare renuntiationem, factam causa concordia; seu ut à lite recedatur, interdum cogi posset à Iudice delegato, arg. c. præterea, 5. l. de offic. delegati, ex quo habetur: quod Papa alicui causam delegans, censetur committere omnia, quæ ad causæ expeditionem necessaria sunt.

2. **NOTANDUM II.** Per transactionem, litis terminandæ causâ institutam auctoritate Iudicis delegati, onus pensionis aut census imponi potest non ipsi beneficio, ita ut ad successores transeat, sed parti transigenti ad certos annos, aut ad tempus vite ipsius. Ita etiam habetur in c. nisi, 2. de præb.

QVÆRES: Vtrum ipse Episcopus, cum consensu Capituli, ex causa rationabili beneficium pensione seu censu in perpetuum gravare possit. Resp. Spectato iure antiquo, videtur affirmadum, arg. huius textus, verb. absque Episcopali auctoritate, & c. expofuisti, 3. vbi id docet Abb. n. 8. de præbend. & c. extirpandæ, 30. §. Qui verò, eod. tit. vbi id docet Imola n. 17. Prohibetur enim ibi, ne id fiat in fraudem, ergo secus est, si ex causa iusta & rationabili. Quamobrem S. Th. 2. 2.

q. 100. a. 4. in fine ita scribit: Si Episcopus, antequam beneficium alicui conferat, ob aliquam causam ordinaverit aliquid subtrahendum de fructibus beneficij conferendi, & in pios usus expendendum, non est illicitum.

Et Abb. in cit. §. qui verò, n. 7. Tene mente, quod cessante fraude, potest ex præventibus unius beneficij constitui aliud beneficium. Et sic collige bonam practicam: ubi est altare multum pingue, vel Ecclesia multum abundans, poterit Superior, maxime ea vacante, ex certis redditibus constituere aliud beneficium pro Sacerdote, vel Clerico; vel poterit pensio assignari, dummodo non fiat in fraudem.

Et profectò id quandoque necessitas postulat: Ponamus enim, Parochiam aliquam in redditibus annuis habere sex millia florenorum, aliam verò Ecclesiam, cui plura onera incumbunt, habere tantum quadringentos; nonne poterit, imò debet Episcopus ex abundantioris parochiæ redditibus, patrono consentiente, detrudere ad subleuandam inopiam alterius Ecclesiæ parochialis, aut Collegiæ, alteriusve beneficij. Verum tamen secundum Curia Romanæ praxin Episcopis hodie concessum non esse, ut pensiones, præsertim in perpetuum, beneficiâq; imponant, dixi lib. 4. tr. 2. c. 13. q. 5. & c. 18. quæst. 3.

CAPITVLVM VI.

Ex literis.

PARAPHRASIS.

Duo Clerici, Romanus & Antonius, super Ecclesia quadam controversiam habentes, coram Episcopo Vigorensi, Apostolicæ Sedis delegato, transegerunt, eiusque transactionis auctor fuit Guilielmus alterius partis Aduocatus, qui & in instrumento transactionis tanquam testis subscripsit. Sed idem Guilielmus, persuadens sibi, dictam transactionem simoniacam, ideòque irritam esse, eandem Ecclesiam ipsemet à Sede Apostolica impetrauit, dissimulans se transactioni illi interfuisse,

Dddd; eique